

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Viite: Lausuntopyyntö 22.5.2018, LVM/147/03/2018

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA KOSKIEN LIIKENNEPALVELUHANKKEEN KOLMANTTA VAIHETTA

TTS Työtehoseura ry esittää lausuntonaan Liikennepalveluhankkeen kolmanteen vaiheeseen sisältyvistä kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyyttä koskevista esityksistä seuraavaa:

1. Kuorma- ja linja-auton kuljettajien perustason ammattipätevyyden saavuttamista koskevasta sekä-että –mallin käyttöönotosta (laki liikenteen palveluista II osa)

Suomessa on nykyisin käytössä koulutusjärjestelmä lisättyä nopeutetun koulutuksen järjestelmällä. EU:n komissio on linjannut, että samassa jäsenvaltiossa on mahdollisuus käyttää sekä koulutus- että koepainotteista järjestelmää. Hallituksen esitysluonnos perustuu siihen, että Suomessa otetaan käyttöön kaikki perustason ammattipätevyyden suorittamistavat: koulutuspainotteinen, koepainotteinen ja nopeutetun koulutuksen järjestelmä.

Ns. sekä-että mallin oikea käyttöönotto vaatii perusteellista eri lainsäädäntöjen ja käytännön asioiden selvittämistä, jota ei ole vielä valitettavasti tehty.

Esitämme, että esitysluonnoksen sisältämiä muutoksia ei toteuteta vielä Liikennepalveluhankkeen kolmannessa vaiheessa, vaan niiden toteutus valmistellaan mahdollisimman pian perustettavassa eri viranomais- ja toimialatoimijoiden asiantunteudesta hyödyntävässä työryhmässä samalla tavoin kuin tehtiin EU:n ammattipätevyydirektiivin kansallisen voimaansaattamisen osalta.

Ammatillisen koulutuksen asema ammattikuljettajien pääväylänä työelämään tulee turvata jatkossa. Ammatillisen osaamisen vaatimukset kasvavat muun muassa digitalisaation, ympäristövaatimusten, uusien palvelukonseptien ja suurempien ajoneuvoyksiköiden myötä. Tärkeää on, että työryhmässä tarkastellaan asioita kokonaisuutena: ammattipätevyys, ajokortti ja ammatillinen koulutus.

Työryhmän tulee selvittää, miten koepainotteisessa vaihtoehdossa huomioidaan niin sanottu SORA-lainsäädäntö, jolla varmistetaan, että henkilö on terveydentilaltaan, toimintakyvyltään tai rikostaustaltaan kykenevä ja soveltuva lopulta ammattikuljettajan työhön sekä miten ammatillisten tutkintojen näyttöjen arviointia ja arvioijia koskevat säännökset mukautetaan perustason ammattipätevyyden koepainotteiseen järjestelmään.

Työryhmätyössä on varmistettava, että kuljettajien ammattipätevyyden edellytyksenä oleva ammatillista perusosaamista ei lasketa, suoritetaanpa perustason ammattipätevyys millä tavalla ja minkä toimivaltaisen viranomaisen järjestelmässä tahansa.

Vaikutusarviointi

OKM:n hyväksymillä koulutuskeskuksilla on osaamisensa ja nykytoimintaan liittyvät luontaiset edellytykset ottaa käyttöön koepainotteinen järjestelmä. Perustason ammattipätevyyskokeessa suurin painoarvo on asetettu teoriakokeelle, jonka vähimmäiskesto on neljä tuntia, ja käytännön kokeen vähimmäiskesto on vain kaksi tuntia. Tätä aikaa tulee ehdottomasti pidentää ammatillisen käytännön osaamisen varmistamiseksi.

2. Muut huomiot kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyyttä koskevista esityksistä

Koulutuskeskukset

Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymien koulutuskeskusten vaatimustasoa on laskettu poistamalla edellytys autokouluvasta kuorma- tai linja-auton tai niiden ajoneuvoyhdistelmien ajo-oikeuden saamiseksi annettavaan kuljettajaopetukseen. Tähän muutokseen ei ole perusteita eikä tarvetta. Autokoululuvan saamisen edellytys koskee perustason ammattipätevyyskoulutusta järjestäviä koulutuskeskuksia, joiden ammatillinen laatutaso on säilytettävä. Autokoululupaedellytyksen poistamista on perusteltu sillä, että muutoksen avulla kuljetusyrietykset voivat hakeutua perustason ammattipätevyyskouluttajaksi. Kuljetusyrietykset, jotka ovat halunneet ryhtyä antamaan perustason ammattipätevyyskoulutusta, ovat jo saaneet koulutuskeskysluvan eikä autokoululupaedellytys ole ollut esteenä.

Tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitetut toimivaltaiset viranomaiset

Toimivaltaisten viranomaisten, Liikenteen turvallisuusviraston, opetus- ja kulttuuriministeriön (ml. Opetushallitus) ja pääesikunnan (ml. Puolustusvoimat), kolmijako on hyvä.

Perustason ammattipätevyyskoulutuksen, jatkokoulutuksen sekä perustason koulutukseen liittyvän teoriakokeen järjestämistä ja valvontaa koskevat tehtävät voidaan

hoitaa hankkimalla palvelut noudattaen kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa säädettyä kuljettajantutkintotoiminnan hoitamisesta palvelutehtävänä.

Esitämme, että 4 ja 5 momentit yhdistetään seuraavasti:

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa muiden perustason ammattipätevyyskoulutukseen sisältyvien kokeiden ja perustason ammattipätevyyskokeen järjestämisestä ja valvonnasta sekä niitä koskevien todistusten antamisesta. Se voi järjestää tehtävien hoitamisen kuljettajantutkintotoiminnan yhteydessä tai siitä erillään hankkimalla tarvittavat palvelut noudattaen, mitä kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa (535/1998) säädetään kuljettajantutkintotoiminnan hoitamisesta palvelutehtävänä. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa hyväksymiensä koulutuskeskusten valvonnasta. Virasto voi yhdistää koulutuskeskuksen valvontaa koskevan tehtävän kokeen vastaanottamiseen ja valvontaan liittyvään palvelutehtävään.

Ammattipätevyyskoulutuksen ja kokeiden valvontaa pitää tehostaa nykyisestä ja valvonnan toteuttamiseen tulee osoittaa riittävät ammatilliset, taloudelliset ja henkilöresurssit.

Hyväksymisasiakirjan käyttäminen ammatillisessa koulutuksessa

Hyväksymisasiakirjan käyttäminen tulee mahdollistaa myös ammatillisen koulutuksen yhteydessä suoritettavassa nopeutetussa koulutuksessa. Esityksessä oleva nopeutetun koulutuksen poisrajaus voisi vähentää entisestään nopeutetun koulutuksen käyttämistä varsinkin, kun hyväksymisasiakirjan käyttäminen olisi samanaikaisesti mahdollista ammatillisessa koulutuksessa koevaihtoehdon valinnan osalta.

Esitämme, että ajokorttilakia muutetaan seuraavaksi:

”Edellä 1 momentin 7 ja 9 kohdassa tarkoitettua perustason ammattipätevyyttä ei C-, CE- ja D-luokan tutkinnon suorittamiseksi vaadita siltä, joka on liikenteen palveluista annetun lain x §:n 1 momentissa tarkoitettu ammatillisessa koulutuksessa, johon sisältyy mainitun luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu perustason ammattipätevyys suorittaminen ja jolla on mainitussa 9 §:ssä tarkoitettu hyväksymisasiakirja. Ennen edellä tarkoitettua perustason ammattipätevyys saavuttamista tässä momentissa tarkoitettu ajo-oikeus on voimassa vain hyväksymisasiakirjalla tehtävissä kuljetuksissa tai kun säädetty ikävaatimus muulla perusteella täyttyy ja hyväksymisasiakirjan antaneen tahon valvonnassa.”

Nurmijärvi 19.6.2018

TTS TYÖTEHOSEURA RY

Juha Ojala

toimitusjohtaja